הסכמי סחר ודיפלומטיה כלכלית

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

כלכלה שחיה מסחר

מעט כלכלות תלויות בסחר במידה שבה תלויה בו סינגפור. הסחר שלה בסחורות ובשירותים היה שווה ערך לכ־320 אחוז מהתוצר המקומי הגולמי בשנת 2020.[1] הנתון משקף את תפקיד נמל המעבר (entrepôt) שחלק A עקב אחר שורשיו עד הנמל החופשי של 1819, ואת סחר הייצוא החוזר שעדיין עובר דרך הנמל ושדה התעופה. עיר מסוג זה אינה יכולה להתגונן מאחורי מכסים. עליה לשכנע את שותפותיה להשאיר את שוקיהן פתוחים, שכן יש לה כל אינטרס בכללים המחייבים כלכלות גדולות באותה מידה כמו כלכלות קטנות.

במשך רוב תולדותיה קידמה סינגפור אינטרס זה באמצעות המערכת הרב־צדדית של ההסכם הכללי בדבר מכסים וסחר (GATT), ומשנת 1995 באמצעות ארגון הסחר העולמי (WTO). קיפאון המשא ומתן הרב־צדדי בסוף שנות התשעים הוביל לשינוי בשיטה. סינגפור החלה לנהל משא ומתן על הסכמים דו־צדדיים ופלורילטרליים, בחלקו כדי להבטיח גישה לשווקים ובחלקו כדי ליצור דוגמאות לכללים ברמה גבוהה שאחרים עשויים לאמץ בהמשך. באוגוסט 2026 מנתה הממשלה 29 הסכמים שנכנסו לתוקף.[2]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

ההסכמים הדו־צדדיים הראשונים

גל ההסכמים הראשון נחתם עם שותפות שחלקו עם סינגפור את המחויבות לשווקים פתוחים. השותפות הכלכלית ההדוקה עם ניו זילנד נחתמה בנובמבר 2000 ונכנסה לתוקף בינואר 2001. אחריה באה יפן, עם הסכם שותפות כלכלית שנכנס לתוקף בנובמבר 2002.[3] המשמעותי מכולם היה ההסכם עם ארצות הברית, שנחתם ב־6 במאי 2003 ועומד בתוקף מאז 1 בינואר 2004.[4] טומי קו (Tommy Koh), שתפקידו בדיני הים תואר לעיל, עמד בראש צוות המשא ומתן של סינגפור.

ההסכם עם וושינגטון היה הסכם הסחר החופשי הראשון שארצות הברית כרתה עם מדינה אסייתית. מבחינת סינגפור הוא היה גם הצהרה פוליטית, שכן קשר את הכלכלה הגדולה בעולם בקשר הדוק יותר לדרום־מזרח אסיה. פרקיו בנושא שירותים פיננסיים, השקעות וקניין רוחני חרגו מהתחייבויות ה־WTO של אותה עת ושימשו נקודת ייחוס במשאים ומתנים מאוחרים יותר. הדפוס של שילוב גישה לשווקים עם סטנדרטים רגולטוריים גבוהים הפך לסימן היכר של מדיניות הסחר של סינגפור.

מארבע כלכלות קטנות ל־CPTPP

היוזמה השאפתנית ביותר החלה בקבוצה קטנה. בפגישת APEC בלוס קאבוס בשנת 2002 פתחו מנהיגי ניו זילנד, סינגפור וצ'ילה במשא ומתן על שותפות כלכלית הדוקה. ברוניי הצטרפה למשא ומתן באפריל 2005. צ'ילה, ניו זילנד וסינגפור חתמו על השותפות הכלכלית האסטרטגית הטרנס־פסיפית (Trans-Pacific Strategic Economic Partnership) בוולינגטון ב־18 ביולי 2005, וברוניי הוסיפה את חתימתה ב־2 באוגוסט 2005.[5] הסכם קטן זה בין ארבע כלכלות הפך לגרעין של השותפות הטרנס־פסיפית (TPP). לאחר פרישת ארצות הברית חתמו אחת־עשרה המשתתפות שנותרו על ההסכם המקיף והמתקדם לשותפות טרנס־פסיפית (CPTPP) בסנטיאגו ב־8 במרץ 2018. הוא נכנס לתוקף ב־30 בדצמבר 2018 לגבי שש המדינות הראשונות שאשררו אותו, וסינגפור ביניהן.[6]

המסלול ממחיש טכניקה שסינגפור השתמשה בה שוב ושוב. מדינות קטנות פותחות בהסכם ביניהן, קובעות סטנדרטים גבוהים ומשאירות את הדלת פתוחה לשותפות גדולות יותר. כשהשותפות הגדולות מגיעות, הן מצטרפות למבנה שהמדינות הקטנות תכננו. הצטרפות הממלכה המאוחדת בדצמבר 2024 הרחיבה את ה־CPTPP אל מעבר לאוקיינוס השקט.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

RCEP והרשת שבמרכזה ASEAN

השותפות הכלכלית האזורית המקיפה (RCEP) צמחה מתוך ההסכמים של ASEAN עם שותפות הדיאלוג שלה. היא נחתמה על ידי חמש־עשרה מדינות ב־15 בנובמבר 2020 בפסגה וירטואלית של ASEAN, ונכנסה לתוקף ב־1 בינואר 2022 לגבי עשר המדינות הראשונות שאשררו אותה.[7] חברותיה מהוות כ־30 אחוז מאוכלוסיית העולם ומהתפוקה העולמית. RCEP שאפתנית פחות מה־CPTPP בכלליה, אך זהו ההסכם הראשון המחבר את סין, יפן ודרום קוריאה באזור סחר חופשי אחד, כש־ASEAN במרכזו.

מבחינת סינגפור, הדו־קיום של שני ההסכמים הוא הביטוי הכלכלי של אסטרטגיית האיזון שלה. ה־CPTPP כולל את השותפות הקרובות ביותר של ארצות הברית באוקיינוס השקט, ואילו RCEP כולל את סין. סינגפור חברה בשניהם ותמכה בהצטרפות חברות נוספות לכל אחד מהם. חברה שבסיסה בסינגפור יכולה אפוא לנצל כללי מקור מועדפים והתחייבויות בתחום השירותים הן ברשת הטרנס־פסיפית והן ברשת המזרח־אסייתית.

אירופה וההסכמים הדיגיטליים

עם אירופה כרתה סינגפור את הסכם הסחר החופשי הראשון בין האיחוד האירופי לבין מדינה בדרום־מזרח אסיה. הוא נכנס לתוקף ב־21 בנובמבר 2019, ואילו הסכם הגנת ההשקעות המקביל עדיין ממתין לאשרור כל המדינות החברות.[8] הסכומים הכלכליים המונחים על הכף ניכרים. סחר הסחורות של האיחוד האירופי עם סינגפור הגיע ל־47.8 מיליארד אירו בשנת 2025, וסחר השירותים ל־82.9 מיליארד אירו בשנת 2024. יתרת ההשקעות של האיחוד האירופי בסינגפור עמדה על 249.8 מיליארד אירו בשנת 2024, ואילו השקעות סינגפור באיחוד הגיעו ל־273.9 מיליארד אירו.[9]

הדור החדש ביותר של ההסכמים עוסק במידע. צ׳ילה, ניו זילנד וסינגפור חתמו באופן וירטואלי על הסכם השותפות לכלכלה דיגיטלית (Digital Economy Partnership Agreement, DEPA) ב־12 ביוני 2020, ודרום קוריאה הצטרפה אליו במאי 2024.[10] הסכם הסחר הדיגיטלי בין האיחוד האירופי לסינגפור, שנחתם במאי 2025, נכנס לתוקף ב־1 בפברואר 2026. הסכמים כאלה עוסקים בזרימת מידע חוצת גבולות, בחשבוניות אלקטרוניות, בזהויות דיגיטליות ובטיפול בקוד מקור. עבור מרכז פיננסי שהבנקים, מנהלי הנכסים וחברות התשלומים שלו מעבדים מידע של לקוחות מרחבי אסיה, הזכות להעביר מידע מעבר לגבולות תחת אמצעי הגנה מוסכמים חשובה כמו הזכות להעביר סחורות.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

רשת אמנות המס

הדיפלומטיה הכלכלית כוללת גם מיסוי. סינגפור כרתה אמנות למניעת כפל מס, אמנות מוגבלות והסדרים לחילופי מידע עם כ־100 תחומי שיפוט.[11] אמנות אלה מחלקות את זכויות המיסוי בין סינגפור לבין המדינה השותפה לאמנה, מפחיתות את ניכוי המס במקור על דיבידנדים, ריבית ותמלוגים ומעניקות למשקיעים גישה להליכי הסכמה הדדית. עבור מנהלי קרנות ומשרדים משפחתיים (family offices), רשת האמנות קובעת אם הכנסה מהשקעות באזור מגיעה לסינגפור בלי דליפת מס מופרזת. היא גם הערוץ המשפטי שבאמצעותו סינגפור מחליפה מידע בענייני מס לפי הסטנדרטים הבינלאומיים, נושא שפרק E.II בוחן בפירוט.

גבולות הדיפלומטיה הכלכלית

הסכמי סחר אינם יכולים להגן על כלכלה קטנה מפני בחירות המדיניות של כלכלות גדולות. באפריל 2025 הכריזה ארצות הברית על מכס אוניברסלי של 10 אחוזים על סחורות מיובאות, שחל גם על סינגפור למרות הסכם הסחר החופשי הדו־צדדי ולמרות מאזן סחר לטובת ארצות הברית.[12] הפרשה הראתה שאמנה חזקה רק כמו הרצון הפוליטי של הצד הגדול יותר לכבד אותה. סינגפור הגיבה בחיזוק מחויבותה שלה לסחר פתוח ובהעמקת שיתוף הפעולה עם שותפות ב־ASEAN, ב־CPTPP ובאירופה. פרק K.V בוחן את ההשלכות של תפנית זו במדיניות האמריקאית על המרכז הפיננסי.

הערות

1. Wikipedia, "Economy of Singapore" (נצפה בנובמבר 2026): יחס סחר לתוצר של 320 אחוז נכון לשנת 2020; תוצר נומינלי של 659.57 מיליארד דולר ארה"ב (אומדן 2026); אוכלוסייה 6,211,400 (2026). ↩

2. Ministry of Energy, Trade and Industry, "Free Trade Agreements" (meti.gov.sg, הדף עודכן לאחרונה ב־21 באוגוסט 2026, נצפה בנובמבר 2026): "Over the years, it has forged an extensive network of 29 implemented agreements." ↩

3. Agreement between New Zealand and Singapore on a Closer Economic Partnership, נחתם ב־14 בנובמבר 2000, בתוקף מ־1 בינואר 2001; Agreement between Japan and the Republic of Singapore for a New-Age Economic Partnership, נחתם ב־13 בינואר 2002, בתוקף מ־30 בנובמבר 2002. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

4. Wikipedia, “Singapore–United States Free Trade Agreement” (נצפה בנובמבר 2026): נחתם ב־6 במאי 2003, יושם על ידי שתי המדינות ב־1 בינואר 2004; אושרר על ידי הסנאט האמריקאי ב־31 ביולי 2003 ונחתם כחוק ב־3 בספטמבר 2003. ↩

5. Wikipedia, “Trans-Pacific Strategic Economic Partnership” (נצפה בנובמבר 2026): המשא ומתן נפתח על ידי ניו זילנד, סינגפור וצ׳ילה בפגישת מנהיגי APEC בשנת 2002 בלוס קאבוס; ברוניי הצטרפה כצד מלא למשא ומתן באפריל 2005; ההסכם נחתם ב־18 ביולי 2005 בוולינגטון (ברוניי ב־2 באוגוסט 2005 לפי טבלת הצדדים); בתוקף לגבי ניו זילנד וסינגפור מ־28 במאי 2006. ↩

6. Wikipedia, “Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership” (נצפה בנובמבר 2026): נחתם ב־8 במרץ 2018 בסנטיאגו; בתוקף מ־30 בדצמבר 2018 לגבי אוסטרליה, קנדה, יפן, מקסיקו, ניו זילנד וסינגפור; סינגפור אשררה ב־19 ביולי 2018 כמדינה השלישית; הצטרפות הממלכה המאוחדת נחתמה ב־16 ביולי 2023, בתוקף מ־15 בדצמבר 2024. ↩

7. Wikipedia, “Regional Comprehensive Economic Partnership” (נצפה בנובמבר 2026): נחתם ב־15 בנובמבר 2020 בפסגה וירטואלית של ASEAN בהנחיית וייטנאם; בתוקף מ־1 בינואר 2022; חמש־עשרה חותמות המייצגות כ־30 אחוז מאוכלוסיית העולם (כ־2.2 מיליארד בני אדם) וכ־30 אחוז מהתוצר העולמי. ↩

8. European Commission, Directorate-General for Trade, “EU trade relations with Singapore” (policy.trade.ec.europa.eu, נצפה בנובמבר 2026): הסכם הסחר החופשי בין האיחוד האירופי לסינגפור בתוקף מאז 21 בנובמבר 2019; הסכם הגנת ההשקעות בין האיחוד האירופי לסינגפור “being adopted or ratified”, וייכנס לתוקף לאחר אשרורו על ידי כל המדינות החברות; הסכם הסחר הדיגיטלי בין האיחוד האירופי לסינגפור נחתם ב־7 במאי 2025, בתוקף מאז 1 בפברואר 2026. ↩

9. European Commission, “EU trade relations with Singapore” (נצפה בנובמבר 2026): סחר סחורות של 47.8 מיליארד אירו בשנת 2025 עם עודף של 12.4 מיליארד אירו לאיחוד האירופי; סחר שירותים של 82.9 מיליארד אירו בשנת 2024 עם גירעון של 9.2 מיליארד אירו לאיחוד האירופי; יתרת ההשקעות הישירות של האיחוד האירופי בסינגפור 249.8 מיליארד אירו ויתרת ההשקעות הישירות של סינגפור באיחוד 273.9 מיליארד אירו בשנת 2024. ↩

10. Wikipedia, “Digital Economy Partnership Agreement” (נצפה בנובמבר 2026): נחתם באופן וירטואלי ב־12 ביוני 2020 על ידי צ׳ילה, ניו זילנד וסינגפור; דרום קוריאה

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

הצטרפה ב־3 במאי 2024 כחברה הרביעית; הליך ההצטרפות של סין החל רשמית ב־18 באוגוסט 2022. ↩

11. Inland Revenue Authority of Singapore, “List of DTAs, Limited DTAs and EOI Arrangements” (iras.gov.sg, הדף עודכן לאחרונה ב־4 בפברואר 2026, נצפה בנובמבר 2026): סינגפור חתמה על הסכמים עם “around 100 jurisdictions”. ↩

12. Wikipedia, “Singapore–United States relations” (נצפה בנובמבר 2026): באפריל 2025 הכריז ממשל טראמפ על מכס אוניברסלי של 10 אחוזים על סחורות מיובאות, שחל בפועל בשיעור 10 אחוזים על סינגפור. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com